

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 09 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jacek Chaciński
Protokolant:	protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 r. w Lublinie

sprawy A. L. (1) i J. L. (1)

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

na skutek odwołania A. L. (1) i J. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 30 maja 2014 roku, nr (...) - (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że J. L. (1) nie podlega od dnia 1 września 2011 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba współpracująca z A. L. (1) prowadzącym pozarolniczą działalność;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz A. L. (1) kwotę 60zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz J. L. (1) kwotę 60zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VII U 1523/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 maja 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że J. L. (1) jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika A. L. (1) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od dnia 1 września 2011 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. L. (1) zaskarżając ją w całości i domagając się jej zmiany poprzez nie obejmowanie A. L. (1) w spornym okresie ubezpieczeniami społecznymi. Podniósł, że J. L. (1) nie współpracowała wraz z nim przy prowadzeniu działalności gospodarczej od dnia 1 września 2011 roku.

Odwołanie o analogicznej treści wniosła także J. L. (1) również twierdząc, że w rzeczonym okresie nie współpracowała z A. L. (1) przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wnosił o ich oddalenie. Wskazał, że w toku postępowania wyjaśniającego odebrał zeznania od P. S. zatrudnionego u A. L. (1), który oświadczył, że J. L. (2) pomagała A. L. (1) przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

A. L. (2) z zawodu jest lekarzem sportowym. Od 14 lipca 1997 roku prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie usług rehabilitacyjnych w szczególności kręgarstwa. Działalność tę wykonywał w miejscu zamieszkania, które stanowiło jednocześnie gabinet, gdzie przyjmował pacjentów. Początkowo miało to miejsce w B. przy ul. (...). Obecnie działalność prowadzi przy ul. (...). Wraz ze zmianą lokalu płatnik zmienił nazwę prowadzonej działalności na J. 1. Wówczas w 2009 roku zawarł związek małżeński z J. L. (1) i fakt ten stanowił przyczynę zmiany nazwy prowadzonej działalności. W tym też kierunku została przygotowana reklama prowadzonego gabinetu. J. L. (1) ma średnie wykształcenie. Ukończyła kursy masażu, makijażu i hirudoterapii. Jej wizerunek i osoba zostały wykorzystane przy reklamowaniu gabinetu. W ulotkach wskazano na możliwość wykonywania usług z zakresu m.in. makijażu i baniek ogniwych. Wskazano, że w gabinecie przyjmuje J. L. (1). Wnioskodawczyni powyższe usługi wykonywała jednak w znikomym wymiarze, nie miały one istotnego wpływu na funkcjonowanie gabinetu. Nie przysparzały wnioskodawcy dodatkowych klientów ani nie podnosiły znacząco jego dochodów. W gabinecie przede wszystkim były wykonywane czynności rehabilitacyjne związane z masażami i zabiegami kręgarskimi, w których specjalizuje się wnioskodawca. Wnioskodawczyni ponadto sporadycznie przynosiła napoje i posiłki mężowi. Głównie zajmowała się domem i wychowywaniem dziecka. W okresie od 1 września 2011 roku do 19 października 2012 roku A. L. (1) zatrudnił P. S., syna A. S. jako rehabilitanta. W związku z podejrzeniem przywłaszczenia pieniędzy i podbierania klientów, A. L. (1) zwolnił P. S. w trybie dyscyplinarnym. Po złożeniu przez P. S. odwołania do sądu, ostatecznie umowę o pracę rozwiązano na zasadzie porozumienia stron. Od tego czasu obie rodziny pozostają w konflikcie. Obecnie małżeństwo wnioskodawców zostało rozwiązane przez rozwód. Między innymi składali oni wnioski do różnych organów państwowych o wszczynanie postępowań mających za przedmiot prowadzoną przez wnioskodawcę działalność gospodarczą. Od roku odwołujący nie mieszkają razem. Pomimo opuszczenia przez wnioskodawczynię mieszkania i zarazem gabinetu, krąg klientów wnioskodawcy nie zmniejszył się, a wręcz uległ powiększeniu (zeznania A. L. (1) – k. 51v-52, 118v-119, zeznania J. L. (1) – k. 52-52v, 119-119v, świadectwo pracy – k. 15 akt ZUS, częściowo zeznania P. S. – k. 75-75v, fotografie – k. 73, wydruki reklam – k. 9-10 akt ZUS).

Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2013 roku sygn. akt II K 394/13 P. S. i A. S. zostali skazani za to, że w dniu 6 maja 2013 roku, działając wspólnie i w porozumieniu dokonali pobicia A. L. (1) narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub też wystąpienia skutku określonego w art. 156 §1 kk lub art. 157 §1 kk. Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 roku sygn. akt II K 23/14 P. S. i A. S. ponownie zostali skazani za wyżej opisane zachowanie. Wyrok ten został uchylony i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Białej Podlaskiej wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 2 grudnia 2014 roku sygn. akt XI Ka 1018/14 (wyroki – k. 66).

Pismem z dnia 27 sierpnia 2013 roku A. S. zawiadomił organ rentowy o tym, że z płatnikiem współpracuje jego żona J., która nie jest zgłoszona do ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca (k. 9 akt ZUS). Na tej podstawie została wszczęta kontrola doraźna ZUS w zakresie prowadzenia przez płatnika pozarolniczej działalności gospodarczej. W jej toku został m.in. przesłuchany P. S., były pracownik A. L. (1), który zeznał, że J. L. (1) pomagała mężowi w prowadzeniu działalności gospodarczej (protokół przesłuchania P. S. - k. 24-25). Przesłuchani A. L. (1) i J. L. (1) zaprzeczyli tej okoliczności (protokoły przesłuchania – k. 22-23, 26-27 akt ZUS). Na tej podstawie organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, którą objął J. L. (1) ubezpieczeniami społecznymi od dnia 1 września 2011 roku z tytułu współpracy w prowadzeniu działalności gospodarczej przez A. L. (1) (decyzja – k. 1-4 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie powołanych dowodów. Dowody z dokumentów i fotografii nie były kwestionowane przez strony. Podobnie akta ZUS, które jako autentyczne również były wiarygodne.

Jeżeli natomiast chodzi o ocenę dowodów osobowych należy przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, że podczas oceny zeznań wnioskodawców i P. S. Sąd Okręgowy miał na względzie istniejący między tymi osobami konflikt. Na jego istnienie wskazują zarówno zeznania wnioskodawców jak i orzeczenia zapadłe w sprawach sygn. akt II K 394/13, II K 23/14, XI Ka 1018/14. Choć powyższe wyroki nie są prawomocne to ich wydanie stanowczo wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo dopuszczenia się opisanych tam czynów i potwierdza zarzewie konfliktu. Nie sposób także nie zwrócić uwagi na to, że niniejsze postępowanie administracyjne prowadzone przed organem rentowym, skutkujące wydaniem zaskarżonej decyzji zostało zainicjowane przez A. S., który do organu rentowego wysłał pismo zawierające donos na płatnika, że nie opłaca on składek za żonę oraz przykłady ogłoszeń i ulotek gabinetu. Organ rentowy prowadząc postępowanie wyjaśniające ograniczył się do przesłuchania wnioskodawców i P. S. oraz zgromadzenia oferty reklamowej. Nie dążył do ustalenia przyczyn dokonania przez A. S. powyższego zgłoszenia. Nie ustalił wpływu czynności wykonywanych przez J. L. (1) na prowadzoną przez jej męża działalność gospodarczą. Organ rentowy uznał zeznania P. S. w całości za wiarygodne, jednakże nie miał w polu widzenia istniejącego pomiędzy nim a A. L. (1) zaognionego konfliktu. Tymczasem jego istnienie zdecydowanie poddaje w wątpliwość motywy i wiarygodność złożonych przez P. S. zeznań. Także inicjatywa jego ojca, A. S. w postępowaniu przed organem rentowym wskazuje na zamiar zaszkodzenia wnioskodawcom. Okoliczności te w świetle logicznych, jednoznacznych, spójnych i wewnętrznie niesprzecznych zeznań wnioskodawców spowodowały, że Sąd odmówił dania wiary zeznaniom P. S. w zakresie w jakim twierdził on, że J. L. (1) regularnie wykonywała w gabinecie męża usługi kosmetyczne czy inne, które mogły być związane z prowadzeniem przez A. L. (1) działalności gospodarczej. W związku z tym Sąd przyjął, że czynności te były wykonywane w niewielkim wymiarze. Z natury rzeczy, w związku z faktem, że gabinet mieścił się w mieszkaniu odwołujących, J. L. (1) była tam przez cały czas obecna. W gabinecie jednak były przede wszystkim przeprowadzane zabiegi rehabilitacyjne przez A. L. (1) i to one przynosiły główny dochód z prowadzonej działalności.

Należy zwrócić uwagę, że organ rentowy nie podjął inicjatywy dowodowej związanej z wykazaniem innego aniżeli wynikający z zeznań odwołującego wpływu pomocy ubezpieczonej na prowadzoną działalność gospodarczą. Tym samym twierdzenia organu rentowego w tym zakresie pozostały nieudowodnione.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11, art. 12 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1585 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Pojęcia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność i osoby z nią współpracującej zostały wyjaśnione w definicjach legalnych zawartych w art. 8 ustawy. Wedle treści art. 8 ust. 6 ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, w rozumieniu ustawy, uważa się:

- 1) osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych,
- 2) twórcę i artystę,
- 3) osobę wykonującą wolny zawód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego (art. 6 ust. 11 ustawy).

Ponadto zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy, jeżeli pracownik zatrudniony w ramach stosunku pracy spełnia warunki przewidziane do objęcia ubezpieczeniem dla osoby współpracującej, dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

Analiza treści powyższych przepisów prowadzi do wniosku, że forma stosunku prawnego łączącego współpracującego z osobą prowadzącą działalność gospodarczą nie ma decydującego znaczenia dla uznania pracownika za współpracującego przy wykonywaniu tej działalności. Ustawodawca bowiem określił, że nawet pracownik zatrudniony w ramach umowy o pracę traktowany jest jako osoba współpracująca o ile spełnia on przesłanki określające taką osobę.

Dla uznania zainteresowanej za osobę współpracującą przy prowadzeniu pozarolniczej działalności, jak wynika z literalnego brzmienia przytoczonego przepisu art. 6 ust. 11 ustawy, konieczne jest spełnienie przez nią łącznie wszystkich wskazanych tam przesłanek, przy jednoczesnym niewystępowaniu przesłanki ujemnej, jaką jest zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

W orzecznictwie dodatkowo zwraca się na uwagę, że cechami konstytutywnymi pojęcia "współpraca przy działalności gospodarczej", o której mowa w art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) są występujące łącznie: a) istotny ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego, b) bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej, c) stabilność i zorganizowanie oraz d) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2009 roku sygn. akt II UK 134/08, OSNIAPiUS rok 2010, nr 13-14, poz. 170 str. 582). Za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującą obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych uznać należy tylko taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu (wyrok SN z dnia 20 maja 2008 roku, sygn. akt II UK 286/07, OSNIAPiUS rok 2009, nr 17-18, poz. 241, str. 771).

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego J. L. (1) przebywała w gabinecie prowadzonym przez jej męża. Wynikało to głównie z racji jego znajdowania się we wspólnym mieszkaniu wnioskodawców. Jej głównym zajęciem było prowadzenie domu i zajmowanie się dzieckiem. Usługi gabinetu były ukierunkowane na zabiegi wykonywane przez jej męża, do których pacjentów przygotowywał P. S.. Sporadycznie zdarzało się, że wnioskodawczyni wykonywała pewne usługi, na rzecz pacjentów czy też odbierała od nich telefony, jednak czynności te nie miały wpływu na wynik finansowy prowadzonej przez A. L. (3) działalności gospodarczej. Nie przysparzały one wnioskodawcy nowych klientów ani nie przynosiły istotnie większego dochodu. Organ rentowy nie wykazał w toku procesu, aby czynności wykonywane przez J. L. (1) miały istotny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej przez jej męża.

Powyższe prowadzi do stwierdzenia, że pomoc udzielana przez ubezpieczoną w prowadzeniu działalności gospodarczej miała rodzaj pomocy doraźnej, nieregularnej, świadczonej na rzecz osoby bliskiej w zwykłych czynnościach życia codziennego. W świetle przytoczonego orzecznictwa działania te nie mogą zostać za uznane współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Zaskarżoną decyzję należało zatem zmienić i ustalić, że J. L. (1) nie podlega od dnia 1 września 2011 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako osoba współpracująca z A. L. (1) prowadzącym działalność gospodarczą.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia przepis art. 98 k.p.c. oraz §12 ust. 2 w związku z §2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.). Ustalając wysokość wynagrodzenia pełnomocnika przy przyjęciu podstawowej stawki Sąd miał na uwadze rodzaj i stopień złożoności sprawy oraz nakład jego pracy, które nie były znaczne. Mając na uwadze treść §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2015 r.

poz. 1079) do niniejszej sprawy miała zastosowanie stawka minimalna w wysokości 60 zł obowiązująca w sprawach wszczętych przed dniem 1 sierpnia 2015 roku.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ §2 k.p.c Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.